

La meg først få uttrykke min glede over at denne store manifestasjon for fred og internasjonalt samarbeid holdes nettopp her i Göteborg. Takket være sin geografiske beliggenhet og göteborgernes nære kontakt med mange land utenfor Sverige, har denne vakre byen usædvanlig gode betingelser for å være et sentrum for den demokratiske arbeiderbevegelses strid for nordisk og internasjonal solidaritet.

Vi nordmenn er glad i Göteborg. Det skyldes ikke minst göteborgernes helhjertede forståelse og hjelpsomhet under de harde okkupasjonsårene. Det er derfor en særlig glede for meg å bringe en hilsen fra Norge til Göteborg.

-2-

Det er kanskje mange her i dag som tenker : Kan det nytte noe at vi demonstrerer for fred og internasjonal forståelse ? De land som er representert her, er små land. Er det ikke stormaktene alene som avgjør de store internasjonale tvistesporsmål ?

Til det vil jeg si at vi bør ikke bare oppfatte oss selv som talsmenn for små land. Arbeiderorganisasjonene i Danmark, Fianland, Sverige og Norge er og bør alltid være en del av den internasjonale demokratiske arbeiderbevegelse. Dere som er til stede her kan føle dere overbevist om at det er millioner og attar millioner av arbeidende kvinner og menn i alle verdens land som tenker og føler på samme måte som dere. Til daglig

her vi kanskje lett for å glemme dette. Vi har lett for å bli opplett av bare av de internasjonale konferanser som holdes mellom representanter for regjeringene i de forskjellige land. Men vi skal ikke undervurdere den betydning det kan få at arbeiderorganisasjonene søker å mobilisere verdensopinionen til fordel for en internasjonal politikk i sakt med arbeiderbevegelsens grunnsyn.

Det er vel så at den internasjonale arbeiderbevegelse har opplevd mange skuffelser opp gjennom tidene. Vi har ikke lenger de samme illusjoner som for 30 eller 50 år siden når det gjelder arbeiderorganisasjonenes muligheter for å sikre freden. Vi er blitt mer realistiske i vårt syn på de utenrikspolitiske problemene. Det tror jeg er bra. Men det må ikke bety

at vi gir opp tanken om å tillemppe den internasjonale arbeiderbevegelsens ideer også i forholdet mellom statene.

Enkelte lar seg i denne tiden overmannes av angsten for en krig med atomvåpen. Men vi må ikke la trusselen om en slik krig herme eller lamme vårt fredsarbeid. Tvert i mot. Vi må i stedet vie de internasjonale spørsmål økt oppmerksomhet.

Enkelte tror at vi alltid må oppleve nye krigar fordi menneskene er onde av naturen. Det er en pessimisme som ikke har noe grunnlag i virkeligheten. Det er nød og savn, angst, fordømmelse og mangel på opplysning som skaper grobunn for krig.

I den minste samfunnsmessige enhet vi har - familien - kommer som regel menneskenes naturlige trang til å være gode mot sine medmennesker til syne. Slik også i vennekretsen, mellom arbeidere som står på samme arbeidsplass, mellom mennesker som bor i samme distrikt eller i samme land. Det kan nok ofte forekomme uoverensstemmelser, men samholdet og den gjensidige offerviljen er likevel sterkest når det virkelig gjelder.

Det er ingen utopisk tanke at denne solidaritet etter hvert også skal ^(gjøre seg gjeldende i) forholdet mellom statene. At en slik internasjonal forbrødring er mulig ser vi tydelig i forholdet mellom de nordiske land. Hvorfor skulle ikke en gang i tiden et slikt vennskap kunne omfatte alle land i verden?

I virkeligheten har de demokratiske sosialisters syn på internasjonale problemer allerede i stor utstrekning satt sitt preg på de store mellomfolkelige organisasjoner. Mange av bestemmelsene i De Forente Nasjoners charter og i erklæringen om menneskerettighetene er slik formet at en skulle tro at de var tatt rett ut av Den sosialistiske internasjonales program. Denne utviklingen viser at den internasjonale arbeiderbevegelses kamp for fred ikke har vært forgjeves.

De nordiske lands arbeiderorganisasjoner er sterke og kan på en avgjørende måte bidra til at våre land gjennom sin praktiske politikk kan vise verden et eksempel. Vi skal vise et omfattende samarbeid på det politiske, økonomiske, kulturelle og sosiale område ikke bare er mulig, men også til

Men. Vi vil sikkert få merke at de nasjonalistiske tendenser fremdeles er sterke. Vi må derfor ha tålmodighet til å gå skrittvis fram så vi ikke risikerer tilbakeslag.

Når det gjelder samarbeidet i Norden har vi nå hap om at det for alvor skal bli utvidet også til det Økonomiske området. Det gjelder å finne fram til konkrete prosjekter hvor felles tiltak er i alle lands interessef. Vi bør søke å samarbeide på felter hvor slike nye tiltak ikke kommer i veien for bestående næringsvirksomhet. Vi bør - så vidt mulig - få en hensiktsmessig arbeidsdeling mellom landene. For mange varer gjelder det at en moderne og rasjonal produksjon i høy grad er avhengig av et stort marked. Hver for seg er hvert av de nordiske land en liten økonomisk enhet. Men ser en des under ett blir stillingen en annen.

- 7 b -

Med hensyn til de konkrete prosjekter for felles tiltak har vi fra norsk side bl.a. lansert tanken om et nordisk samarbeid på kraftforsyningens område. Vi har i Norge bare bygget ut om lag 1/6-del av våre vannkraftressurser. Mitt håp er at vi skal kunne få i stand et samarbeid om en hurtigere elektrisitetsutbygging i Norge og at vi kan bli enige om hvorledes vi på beste måte i fellesskap skal kunne utnyttiggjøre oss de nye energimengder. Jeg er glad for den interesse som den svenske regjering har vist i dette spørsmål.

De nordiske land kan neppe bli mistenkt for imperialistiske tendenser. Derfor kan de gjøre meget for å jevne ut motsetningene mellom de store landene i vest og de folkerike, men teknisk og økonomisk lite utviklede stater i Asia, Afrika og Syd-Amerika. Vi kan vanskelig forestille oss hvor lav levestandard er i mange av disse landene. Det er nok å nevne at forbruket av matvarer som kjøtt, seik og fettprodukter er omtrent ti ganger så stort pr. innbygger i de nordiske land som i land som India og Indo-Kina. Om vi skal forstå de asiatiske folk måte å reagere på, må vi aldri glemme de forhold de lever under. Skal vi komme på talefot med dem, er det nødvendig med en politikk i sakt med sosialismens idealer. Vi må vise forståelse for disse folks krav om selvstyre. Vi må vise forståelse for deres krav om økonomisk og sosial rettferdighet.

Den engelske arbeiderregjering ga et eksempel da den *etter krigen besluttet* å anerkjenne Indias, Pakistans, Seylons og Burmas uavhengighet. Utan dette initiativ ville kanskje også disse land i dag ha vært internasjonale uro-sentre.

Utan en helhjertet positiv holdning til folkene i de underutviklede land risikerer vi at de - ett etter ett - blir fanget inn av nye totalitære regimer - som hverken vil gi dem den politiske eller den økonomiske selvstendighet som de har krav på. Det vil også skape en stadig krigsfare. Det er derfor en fredsoppgave av første rang for alle demokratiske sosialister å gjøre en større innsats enn før på dette området. Vi må gjøre god igjen den urett som tidligere generasjoner har begått mot disse landene. Vi må ikke tale urett og nød i noen del av verden - selv om den ikke direkte rammer oss selv.